

MAATSCHAPPELIJKE STAGE

www.maatschappelijkstage.nl

GEMEENTEN EN DE
MAATSCHAPPELIJKE
MAKELAARSFUNCTIE

DE MAKELAARSFUNCTIE VOOR VRIJWILLIGERSWERK EN MAATSCHAPPELIJKE STAGE

Sinds 2008 ontvangen gemeenten extra geld voor het opzetten van een maatschappelijke makelaarsfunctie voor vrijwilligerswerk en de maatschappelijke stages. In deze folder leest u hier meer over.

Vrijwilligers zijn belangrijk binnen uw gemeente. Hun werk is van grote waarde voor de lokale samenleving. Het zorgt voor sociale cohesie, ontspanning, voldoening en waardering. Gemeenten hebben op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) de wettelijke taak om de ondersteuning van vrijwilligers - en mantelzorgers - op lokaal niveau vorm te geven (prestatieveld 4).

De kracht van vrijwilligerswerk is tastbaar. Denk aan de vrijwilligersorganisaties die ondersteuning bieden aan ouderen en personen met een beperking, zodat zij kunnen deelnemen aan de maatschappij en hun leven kunnen inrichten zoals ze dat willen. Door het werk van deze organisaties doen mensen minder een beroep op hulp van de gemeente en kunnen bepaalde groepen mensen zich beter redden in de maatschappij. Ook verenigingen - waar mensen elkaar ontmoeten en samen actief bezig kunnen zijn - zouden zonder de inzet van de vele vrijwilligers niet kunnen draaien.

Wmo - prestatieveld 4

Om gemeenten te ondersteunen bij het uitvoeren van prestatieveld 4 van de Wmo zijn de basisfuncties mantelzorg en vrijwilligerswerk ontwikkeld. De basisfuncties bieden gemeenten houvast om hun lokale ondersteuningsstructuur voor vrijwilligers en mantelzorgers effectief in te richten. Kijk voor meer informatie op www.prestatieveld4.nl.

Wmo - de meerwaarde van vrijwilligers

Vrijwilligers zijn van onschatbare waarde voor de uitvoering van de Wmo. Denk aan:

- Buurtvaders, klaar-overs, vrijwilligers bij brandweer en politie en buurtpreventieteams die de buurt veilig maken, buurtfeesten, speeltuinenverenigingen, opschoonacties en wijkfestivals die de wijk leefbaar maken en houden ([prestatieveld 1](#))
- Maatjesprojecten, jongerencentra en vrijwilligers die gezinnen coachen ([prestatieveld 2](#))
- Advies voor allochtonen, mantelzorgers en ouderen door organisaties zoals Humanitas, het Nederlandse Rode Kruis en vluchtelingenwerk, waardoor mensen die ondersteuning nodig hebben de weg kunnen vinden in onze maatschappij ([prestatieveld 3](#))
- Projecten voor praktische hulp en vriendschap, maatjesprojecten tegen eenzaamheid, boodschappendienst, maaltijdvoorzieningen, om deelname aan de maatschappij te bevorderen en mensen zelfstandig te laten functioneren ([prestatieveld 5 en 6](#))
- Vrouwenopvang, opvang van dak- en thuislozen en zorg aan verslaafden door het Leger des Heils ([prestatieveld 7 en 9](#))

VRIJWILLIGERSWERK EN

DE MAATSCHAPPELIJKE STAGE

Om jongeren kennis te laten maken met vrijwilligerswerk is vanaf het schooljaar 2011-2012 de maatschappelijke stage een wettelijke verplichting binnen het voortgezet onderwijs. Voor de gemeente is dit een kans om de betrokkenheid van jongeren bij vrijwilligerswerk te vergroten.

De maatschappelijke stageleerling van vandaag is immers de vrijwilliger van morgen. Ook sluit de maatschappelijke stage goed aan op de Wmo-verantwoordelijkheid van gemeenten rond (jeugd)participatie.

Drie partijen, drie keer winst

De maatschappelijke stage creëert een win-win-win-situatie.

- De leerling ervaart wat het betekent om iets voor een ander te doen en ontmoet nieuwe mensen.
- De vrijwilligersorganisatie kan voordeel halen uit de frisse blik en creativiteit van jongeren.
- De samenleving heeft baat bij (jonge) mensen die in staat zijn om over de grenzen van hun eigen wereld heen te kijken en het normaal vinden om belangeloos iets voor een ander te doen.

Wat is de maatschappelijke stage?

Vanaf het schooljaar 2011-2012 moeten alle leerlingen die instromen in het voortgezet onderwijs (VO) een maatschappelijke stage lopen. Dit betekent dat ze minimaal 30 uur vrijwilligerswerk doen tijdens hun middelbare-schooltijd. De inrichting van de maatschappelijke stage hangt af van de school en de stagebieder.

Voorbeelden van maatschappelijke stages

Jongeren kunnen een maatschappelijke stage lopen bij een vrijwilligers- of non-profitorganisatie of meedoen aan een maatschappelijk project van een bedrijf. Ze kunnen bijvoorbeeld:

- in hun eigen buurt een straatfeest organiseren
- meedenken in een jongerenplatform over wijkverbeteringen
- boodschappen doen voor ouderen in de straat
- activiteiten organiseren voor een sportvereniging

Meer voorbeelden vindt u op www.maatschappelijkstage.nl. Hier kunt u ook het boekje 'Proeven van Mas – 20 pilots en hun ervaringen' downloaden, dat inzicht geeft in vormen van maatschappelijke stage en de samenwerkingsmogelijkheden tussen betrokken partijen.

Leerling van vandaag is vrijwilliger van morgen

In het schooljaar 2010-2011 is al 99% van alle VO-scholen bezig met de maatschappelijke stage. In het schooljaar 2009-2010 lopen zo'n 190.000 leerlingen een maatschappelijke stage. De leerlingen zijn een extra potentieel aan vrijwilligers. Uit de praktijk blijkt dat ze enthousiast zijn over hun stage en regelmatig daarna actief blijven als vrijwilliger.

DE MAATSCHAPPELIJKE

MAKELAARSFUNCTIE IN VOGELVLUCHT

Vrijwilligerswerk en maatschappelijke stage kunnen elkaar versterken en bieden veel kansen voor gemeenten. Dit is de reden dat OCW, VWS en VNG in 2007 een convenant hebben gesloten waarin staat dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor het vormgeven van een makelaarsfunctie voor vrijwilligerswerk én maatschappelijke stages.

De wens van de ondertekenaars is dat het aantal vrijwilligers toeneemt en dat er goede en voldoende begeleiding beschikbaar is voor vrijwilligersorganisaties. Daarnaast willen ze dat alle leerlingen die vanaf het schooljaar 2011-2012 instromen in het voortgezet onderwijs een maatschappelijke stage volgen. Hiervoor is het noodzakelijk dat er een maatschappelijke makelaarsfunctie wordt vormgegeven: een ondersteunings- en bemiddelingsinfrastructuur op gemeentelijk of regionaal niveau. Deze opdracht wordt met het convenant neergelegd bij de gemeenten. Zij ontvangen voor de inrichting van de makelaarsfunctie geld via het gemeentefonds.

De uitgangspunten van de makelaarsfunctie

Versterken van het vrijwilligerswerk binnen de gemeente en zo nodig het verzorgen van een passend aanbod voor leerlingen die een maatschappelijke stage gaan lopen.

Ondersteunen van vrijwilligersorganisaties bij het effectief plaatsen van vrijwilligers en maatschappelijke stageleerlingen.

Bevorderen dat de maatschappelijke stageleerling van nu de vrijwilliger van de toekomst wordt.

Waarom is de makelaarsfunctie bij gemeenten neergelegd?

- Deze taak biedt gemeenten kansen om de sociale samenhang te versterken en om een duidelijke relatie te leggen tussen prestatieveld 4 van de Wmo (vrijwilligerswerk en mantelzorg) en andere prestatievelden, zoals leefbaarheid.
- De gemeente is de spin in het web van maatschappelijke ondersteuning en heeft kennis van, regie over en financiële relaties met dit veld.

- De gemeente heeft een netwerk met zowel potentiële stagegebiedende organisaties als VO-scholen. Daarnaast financieren veel gemeenten al een infrastructuur voor vrijwilligerswerk (zoals vrijwilligerscentrales).
- Bij de organisatie van de maatschappelijke stage is veel ruimte voor eigen initiatief van leerlingen, scholen en vrijwilligersorganisaties. Maar hierbij is een vangnet noodzakelijk voor als de partijen elkaar niet weten te vinden: de gemeente.

Wat is de meerwaarde van de maatschappelijk makelaar voor uw gemeente?

Een maatschappelijke makelaarsfunctie levert u een aantal zaken op. Het is een kans om het vrijwilligerswerk een impuls te geven en jongeren meer bij hun omgeving te betrekken. De ondersteuning van vrijwilligers komt ten goede aan veel gemeentelijke beleidsterreinen en aan de uitvoering van de Wmo. Ook zet de makelaar zich in voor lokale samenwerking, afstemming en coördinatie. Hiermee zijn de vrijwilligersorganisaties in uw gemeente echt geholpen. En met de aanstelling van een makelaar geeft u invulling aan één van de basisfuncties voor het vrijwilligerswerk: ondersteuning van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties.

Hoe geeft u de maatschappelijke makelaarsfunctie vorm?

Enkele aandachtspunten en tips.

- Ga vóór het ontwikkelen van beleid rond de makelaarsfunctie met collega's van andere beleidsterreinen om de tafel zitten. Bekijk hoe u wilt samenwerken, hoe het geld wordt verdeeld en welke rol de gemeente wil innemen.
- Zet eigen of externe menskracht in die bemiddeling van stageplaatsen verzorgt en vrijwilligersorganisaties ondersteunt bij hun werkzaamheden. Sluit zo veel mogelijk aan bij de bestaande infrastructuur. Denk hierbij aan vrijwilligerscentrales, welzijnsstichtingen, sportservicepunten of de Wmo-desk. Voor de maatschappelijke stage kunt u ook samenwerken met een stagecoördinator op school.
- Geef ruim baan aan eigen initiatief van leerlingen, scholen en stagebieders. De leerling is eerst zelf aan zet om een passend stageadres te zoeken. De school heeft vooral een begeleidende en stimulerende rol en staat klaar voor leerlingen die extra hulp nodig hebben. Ook ouders kunnen bemiddelen in het zoeken naar een stageplek. De maatschappelijke makelaar biedt bij uitstek een plek waar vraag en aanbod bij elkaar komen. De school heeft de regie over en is eindverantwoordelijk voor de kwaliteitsborging van de stage.
- Betrek bedrijven bij de maatschappelijke stage en vrijwilligerswerk. In het kader van maatschappelijk betrokken ondernemen kan een lokaal bedrijf samen met leerlingen en vrijwilligersorganisaties een leuke activiteit organiseren of een nuttig project uitvoeren. Hierbij kunnen de werknemers van het bedrijf de scholieren begeleiden.
- Zet de bemiddelingsfunctie ook breder in. Voor het ondersteunen van vrijwilligersorganisaties bij het werven en behouden van vrijwilligers.

Voorbeelden van activiteiten van de maatschappelijk makelaar

De volgende activiteiten kunnen onderdeel zijn van de diensten van de makelaar:

Initiëren van gezamenlijk overleg en samenwerking tussen vrijwilligersorganisaties, scholen, bedrijven en gemeente.

Informereren van vrijwilligersorganisaties over het werven en begeleiden van vrijwilligers, fondsen en vergunningen.

Begeleiden van vrijwilligersorganisaties bij het creëren van vacatures en stageplaatsen.

Bemiddelen bij vacatures en maatschappelijke stages.

Maken van promotiemateriaal voor lokale stagebieders.

Verdelen van beschikbare stageplaatsen onder scholen.

Vorbereiden van leerlingen op maatschappelijke stage door gastlessen te geven of een informatiemarkt te organiseren.

Evaluëren [van maatschappelijke stages en vrijwilligersklussen](#).

Of u de makelaarsfunctie nu uitbesteedt of niet, wat u als gemeente sowieso kunt doen, is leerlingen en vrijwilligersorganisaties faciliteren door ruimte en materialen beschikbaar te stellen. Of mee te denken over stageplaatsen door beleidsthema's te verbinden, bijvoorbeeld door leerlingen in te zetten bij de integratie van nieuwkomers. U kunt natuurlijk ook zelf maatschappelijke stageplaatsen aanbieden. Bijvoorbeeld door leerlingen te laten deelnemen aan een brainstorm over de (her)inrichting van een woonwijk. Ook kunt u samenwerken met andere gemeenten door één regionale maatschappelijk makelaar aan te wijzen. Daarnaast kunt u vrijwilligersorganisaties informeren over subsidies, vergunningen en andere regelingen en vormen van ondersteuning.

Breng uw situatie in kaart: wat is uw rol?

Wat is de rol van uw gemeente bij het opzetten van de functie van maatschappelijk makelaar? De Wegwijzer Maatschappelijk Makelaar geeft u inzicht in de huidige situatie in uw gemeente en helpt u bij het maken van keuzes voor het toekomstig beleid. Bent u bijvoorbeeld nog een gemeente op afstand? Of ziet u de rol van uw gemeente juist als facilitator of stimulator? Misschien bepaalt u als dirigent al de koers en kaders. Na het invullen van de wegwijzer krijgt u een rapport met uw huidige situatie, beleidskeuzes en aanbevelingen. Lees meer op www.wegwijzermaatschappelijkmakelaar.nl.

FINANCIËLE AFSPRAKEN

Uw gemeente ontvangt geld voor het realiseren van de maatschappelijke makelaarsfunctie. Hoe lopen de geldstromen en waaraan kunt u het geld het beste besteden?

Het geldbedrag dat elke gemeente afzonderlijk krijgt, is afhankelijk van het aantal inwoners en of er in de gemeente een hoofdvestiging of erkende nevenvestiging van een school voor voortgezet onderwijs staat. Deze verdeelsleutel brengt tot uitdrukking dat alle gemeenten een taak hebben bij het faciliteren van vrijwilligerswerk (waaronder maatschappelijke stage), maar dat een VO-school binnen de gemeentegrenzen vanwege de maatschappelijke stage extra uitgaven met zich meebrengt.

Bedrag per leerling

De helft van het geld wordt verdeeld op grond van het aantal leerlingen dat ingeschreven staat bij de hoofdvestiging of erkende nevenvestiging van de VO-school. De gemeente waar die vestiging staat, ontvangt een bedrag waarmee de makelaarsfunctie kan worden versterkt. Het geld moet ten goede komen aan álle leerlingen die ingeschreven staan bij de school - dus ook de leerlingen die onderwijs volgen op een vestiging van de school buiten de gemeente. De verdeelsleutel is het aantal telleerlingen. Leerlingen met een achterstand wegen iets zwaarder.

Bedrag per inwoner

De andere helft van het jaarlijks beschikbare bedrag voor de makelaarsfunctie wordt verdeeld over alle Nederlandse gemeenten. De verdeelsleutel is het aantal inwoners. Hoe groter de gemeente, hoe meer geld om potentiële vrijwilligers te werven, vrijwilligerswerk te promoten en te bemiddelen. Bij deze verdeling krijgen dus ook kleinere gemeenten zonder VO-scholen een aandeel. De reden daarvoor is dat de makelaarsfunctie van hen een extra inspanning vraagt bij werving en behoud van vrijwilligers. Maar ook bij de plaatsing van maatschappelijke stageleerlingen bij vrijwilligersorganisaties in de betreffende gemeente. Naar verwachting kunnen kleinere gemeenten hun rendement verhogen door regionale samenwerkingsverbanden of inkoop bij een grotere buurgemeente.

Het exacte bedrag dat uw gemeente krijgt, kunt u berekenen op de website www.maatschappelijkstage.nl.

Besteding van het gemeentegeld

Het totale bedrag dat uw gemeente krijgt, maakt deel uit van de algemene uitkering van het gemeentefonds en is dus niet geormerkt. Dit betekent dat uw gemeente het geld naar eigen inzicht - en dat van uw samenwerkingspartijen - mag besteden. U kunt het uitgeven aan zaken die binnen uw gemeente prioriteit hebben op het gebied van vrijwilligerswerk en maatschappelijke stage. Hierbij kunnen de middelen voor de maatschappelijk makelaarsfunctie, vanuit de Wmo en andere middelen voor vrijwilligerswerk elkaar versterken.

Scholen ontvangen ook geld

Scholen krijgen geld voor het implementeren van de maatschappelijke stage. Samen met de scholen kunt u afspraken maken over het financieren van de ondersteuning aan vrijwilligersorganisaties en leerlingen. Let er wel op dat de maatschappelijk makelaarsfunctie ook gericht is op vrijwilligerswerk in het algemeen en dus breder is dan de maatschappelijke stage. De belangen van de gemeente en scholen overlappen hierdoor deels, maar zijn niet precies gelijk.

Meer informatie en advies?

Kijk op www.maatschappelijkstage.nl en www.movisie.nl.
U kunt ook de Kennislijn van MOVISIE (030 789 21 12) of de
MaS Tiplijn (079-323 2444) bellen.

COLOFON

Januari 2011, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Gemeenten en de maatschappelijke makelaarsfunctie is een
uitgave van de directie Voortgezet Onderwijs van het ministerie
van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in samenwerking met het
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Concept: Movisie

Redactie en realisatie: Sabel Communicatie, Den Haag

Vormgeving: Axis Media-ontwerpers, Enschede

Druk: vijfkeerblauw, Rijswijk

Maatschappelijke stage is een project van het Ministerie van
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en wordt mede mogelijk
gemaakt door Movisie en CPS.